

ნემსიწვერიძე ნ., ჭუმბურიძე თ., ზარქუა თ., დულაშვილი ნ., ერიაშვილი ვ.

საქართველოს ფარმაცევტული ბაზრის მდგომარეობის შეფასება ფარმაცევტების თვალთახედვით

თსსუ, სოციალური და კლინიკური ფარმაციის დეპარტამენტი

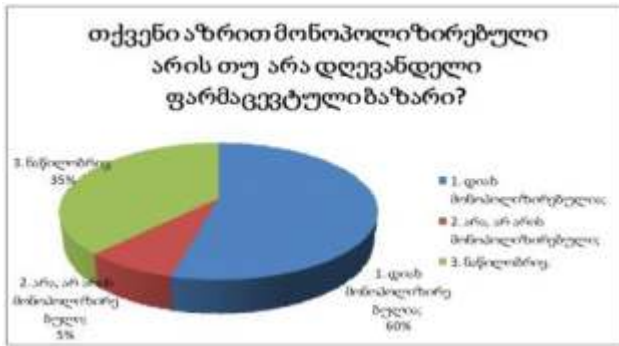
სახელმწიფო პოლიტიკა წამალთან მიმართებაში პირდაპირ კავშირშია ჯანმრთელობის დაცვის ეროვნულ პოლიტიკასთან, რომელიც მიზნად ისახავს: მოსახლეობის უსაფრთხო, ეფექტური და ხარისხიანი სამკურნალო საშუალებებით უზრუნველყოფას (1,2), ითვალისწინებს მოსახლეობის ავადობის სტრუქტურას, დაავადებათა პრევენციისა და მკურნალობის თანამედროვე რეკომენდაციებს. ეფუძნება რა საქართველოს კანონებს და კანონქვემდებარე აქტებს, ითვალისწინებს საერთაშორისო გამოცდილებას, (8,9,10)მოითხოვს შესაბამის კადრებსა და საფინანსო რესურსებს. ასევე ფარმაცევტა საერთაშორისო ფედერაციის რეკომენდაციების განხორციელებას(3, 5,6).

ფარმაცია საკმაოდ პოლიტიზირებული სექტორია, სადაც ერთმანეთს კვეთს სხვადასხვა პოლიტიკური მიზნები, მათ შორის: სოციალურ-ეკონომიკური (საზოგადოებრივი ჯანდაცვა და ბიზნესი), ნაციონალური და საერთაშორისო პრიორიტეტები (ადგილობრივი და უცხოური წარმოება). ოფიციალური სტატისტიკური მონაცემებით, ფაქტობრივი რეალიებით დასტურდება ქართული ჯანდაცვის სისტემის კრიტიკული მდგომარეობა (6), რასაც გარკვეულწილად განაპირობებს უკონტროლო და დაუბალანსებელი ფარმაცევტული სექტორი.

კვლევის აქტუალობა. საქართველოს ფარმაცევტული ბაზრის მდგომარეობა და მასთან დაკავშირებული ფარმაცევტული დარგის პრობლემების შესწავლა მუდმივ აქტუალურ საკითხს წარმოადგენს (4,7). ქართულ ფარმაცევტულ ბაზარზე არსებული პრობლემის გასარკვევად შევადგინეთ კითხვარი, რომელიც დავურიგეთ თბილისის სხვადასხვა ფარმაცევტული კომპანიის ფარმაცევტებს. მაქსიმალური ობიექტურობის დაცვის მიზნით, გამოკითხვა ატარებდა ანონიმურ ხასიათს. სულ გამოკითხვაში მონაწილეობა მიიღო 50 ფარმაცევტმა.

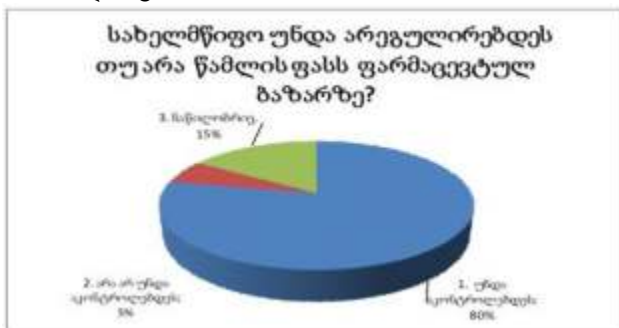
კვლევის შედეგები: შეკითხვა - არის თუ არა დღევანდელი ქართული ფარმაცევტული ბაზარი მონოპოლიზირებული? გამოკითხულთა 60% მიიჩნევს (დიაგრამა =1), რომ ფარმაცევტული ბაზარი მონოპოლიზირებულია ცალკეული ფარმაცევტული კომპანიების მიერ, 35% აზრით, მხოლოდ ნაწილობრივად მონოპოლიზირებული და მხოლოდ 5% ამ ფაქტს უარყოფას.

დიაგრამა =1

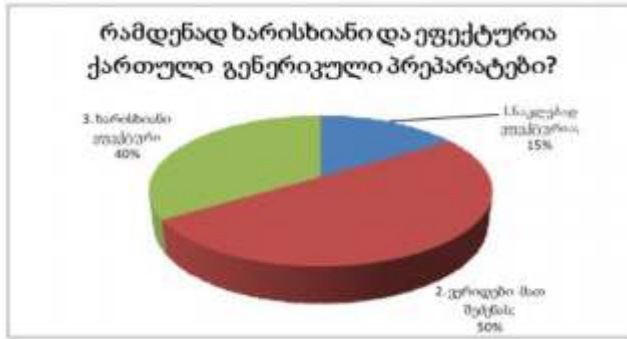
შეკითხვა: საჭიროა თუ არა რომ სახელმწიფომ მიიღოს მონაწილეობა წამლების ფასის რეგულირების საკითხებში? გამოკითხულ ფარმაცევტთა 80%-ის აზრით, აუცილებელია სახელმწიფოს მხრიდან არსებობდეს რაიმე მარეგულირებელი მექანიზმი, 15% ნაწილობრივი კონტროლის მომხრეა, 5 % - კონტროლის საჭიროებას უარყოფს.

დიაგრამა =2

განსაკუთრებული მნიშვნელობა ენიჭება ფარმაცევტის დამოკიდებულებს პაციენტის (მომხმარებლის) მიმართ, მას ყოველთვის უნდა ახსოვდეს თუ რა როლი აკისრია და რა ვალდებულება გააჩნია პაციენტის წინაშე. აქედან გამომდინარე, შეკითხვაზე თუ ვის ინტერესებს ითვალისწინებენ ფარმაცევტები პრეპარატის შეთავაზების დროს, სამწუხაროდ, გამოკითხულ ფარმაცევტთა 50%-მა დაასახელა ფირმის ინტერესები, ხოლო მომხმარებლის ინტერესები გაითვალისწინა _ 42%, 8% თავს იკავებს პასუხის გაცემისგან. შეკითხვაზე, თუ რამდენად ხარისხიანი, ეფექტური და შედეგიანია ქართული გენერიული პრეპარატები, გამოკითხულთა 40% -მა უპასუხა (დიაგრამა=3), რომ საკმარისად ხარისხიანი და ეფექტურია, 15% აზრით - ნაკლებადაა ეფექტური, ხოლო 50% თავს არიდებს ქართული წარმოების პრეპარატების შეძენას.

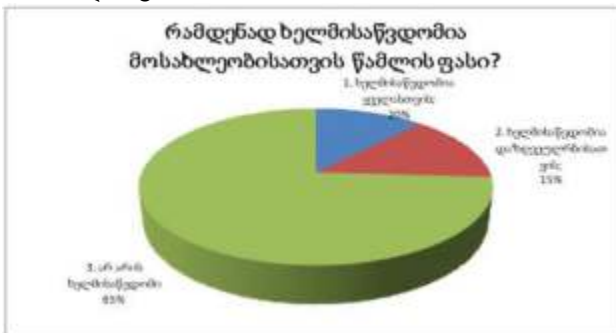
დიაგრამა N3

შეკითხვაზე: რამდენად კმაყოფილები არიან ფარმაცევტები რეცეპტის ინსტიტუტის შემოღების? ფარმაცევტების უმრავლესობამ (95%) უპასუხა, რომ კმაყოფილია ამ რეფორმის.

შეკითხვა: რამდენად ხელმისაწვდომია მედიკამენტები მოსახლეობისათვის წამლის ფასიდან გამომდინარე? გამოკითხულთა 65% თვლის, რომ არსებული ფასები თითქმის ხელმიუწვდომელია პაციენტთა უმრავლესობისთვის, ხოლო 15% აზრით - მედიკამენტები ხელმისაწვდომია მხოლოდ დაზღვეული პაციენტებისთვის. 20% კი თვლის, რომ ფასები ხელმისაწვდომია მოსახლეობის ყველა ფენისთვის (დიაგრამა =4).

დიაგრამა =4

საკმაოდ აქტუალურ თემას წარმოადგენს დაზღვევა. ჩვენ დავინტერესდით თუ რამდენად ხელმისაწვდომია დაზღვევის მქონე პირთათვის პრეპარატები. გამოკითხულთა 40%-მა განაცხადა, რომ სადაზღვევო პაკეტში შედის პრეპარატების მხოლოდ განსაზღვრული რაოდენობა და ისიც მხოლოდ ოჯახის ექიმის მიერ გამოწერილი რეცეპტით.

დასკვნა: ფარმაცევტულ ბაზარზე არსებული მონოპოლიზაციის საკითხთან დაკავშირებით აუცილებელია ეფექტური ანტიმონოპოლიური სამსახურის არსებობა. საქართველოს ჯანდაცვის სისტემაში არსებობს მრავალი პრობლემა, მათ შორის, ექიმების მიმართ უნდობლობა, მაღალი ფასები სამედიცინო მომსახურებასა და მედიკამენტებზე, წამლების გაუკონტროლებელი დანიშვნა და მოხმარება. ყოველივე ამის ფონზე წინ უნდა წამოიწიოს პაციენტზე ორიენტირებული მკურნალობის საკითხმა(6,7). გამოკითხვიდან ჩანს, რომ ფარმაცევტები, სამწუხაროდ, დგანან არჩევანის წინაშე – ვისი ინტერესი გაითვალისწინონ: მომხმარებლის თუ კომპანიის. ფარმაცევტულ ბაზარზე არსებული ფასები მოსახლეობის უმრავლესობისათვის არ

არის ხელმისაწვდომი, რაც პირდაპირ კავშირშია ბაზრის მონოპოლიზაციასთან. ფარმაცევტებს მიზანშეწონილად მიაჩნიათ, რომ სახელმწიფო გარკვეულწილად მონაწილეობას უნდა იღებდეს წამლების ფასების რეგულირების საკითხში.

ლიტერატურა:

1. “სოციალური ფარმაცია” – ვ.ერიაშვილი, თბილისი 2001წ;
2. “წამლის პოლიტიკა და აღსრულების ორგანიზაცია” – ვ.მეგრელიშვილი, თბილისი 2007წ;
3. “ფარმაცევტული საქმიანობის მენეჯმენტი” – ნ. ნემსიწვერიძე, თბილისი 2008 წელი;
4. საქართველოს კანონი “წამლისა და ფარმაცევტული საქმიანობის შესახებ” – 2009 წელი;
5. “საქართველოს ახალგაზრდა ფინანსისტთა და ბიზნესმენტთა ასოციაცია – აფბა” – “საქართველოს ფარმაცევტული ბაზარი”, ნოემბერი, 2010 წელი;
6. <http://www.psidiscourse.ge/geo/video.php?id=10> - ფარმაცევტული ბაზრის ანალიზი, მიწოდების მხარე, თბილისი 2010წ;
7. “სამედიცინო საქმიანობის სახელმწიფო რეგულირების სააგენტოს; -2014 წლის ანგარიში
8. <http://www.fip.org/>;The FIP Centennial Congress 2012. at the International Pharmaceutical Federation (FIP) World Centennial Congress of Pharmacy and Pharmaceutical Sciences.
9. <http://www.hwngo.org.ge>; ჯანდაცვის რეფორმის ანალიზი 2010წ.
10. <http://www.who.int/en/>; World Health Statistics 2015

~

Nemsitsveridze N., Eriashvili V., Tchumburidze T., Zarkua T., Dugashvili N.

PHARMACISTS ABOUT THE DRUG MARKET IN GEORGIA TSMU, DEPARTMENT OF SOCIAL AND CLINICAL PHARMACY

The research of problems on pharmaceutical market of Georgia is the permanent goal of our study. 50 respondents from pharmacies were questioned concerning situation on market. 60% of answers reflect that from point of view of pharmacists market is monopolized. 80% of answers reveal that some mechanism of governmental regulation is required for controlling the prices of medicines. The majority of pharmacists (95%) are gratified with the establishment of drug prescription system. 65% of pharmacists pointed that prices of drugs are high for population. 15% say that only insured patients are able to buy medicines and 20% consider that prices are normal for all patients